

Akademik Tarih ve Düşünce Dergisi

Academic Journal of History and Idea

ISSN: 2148-2292

10 (6) 2023

<https://doi.org/10.46868/atdd.2023.589>

Araştırma Makalesi | Research Article

Geliş tarihi | Received : 10.10.2023

Kabul tarihi | Accepted: 30.11.2023

Yayın tarihi | Published : 25.12.2023

Havva Kaya

<https://orcid.org/0000-0001-8670-8760>

PhD student, Kastamonu University, Department of History, Turkey,
havvaaltikulacoglu@hotmail.com

Atıf Künyesi | Citation Info

Kaya, H. (2023). ABD'deki Nebraska Üniversitesi'nin Ankara Üniversitesi'ne Yaptığı Yardımlar. *Akademik Tarih ve Düşünce Dergisi*, 10 (6), 2177-2200.

ABD'deki Nebraska Üniversitesi'nin Ankara Üniversitesi'ne Yaptığı Yardımlar

Öz

Amerika Birleşik Devletleri'nin Türkiye üzerindeki etkisi İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra daha da artmıştır. Savaş sonrasında ABD, Türkiye'nin de içinde bulunduğu bölgede daha etkin rol oynamak için, Marshall Planı ve Truman Doktrini gibi yeni stratejiler geliştirmiştir. ABD'nin izlediği bu politikanın bir sonucu olarak Türkiye'nin de içinde bulunduğu birçok ülkeye iktisadi ve askeri yardım yapılmıştır. ABD diplomatik ve askeri sahalarda olduğu gibi eğitim alanında da Türkiye'de etkin rol oynamış ve özellikle 1950'li yıllarda yeni kurulan yükseköğretim kurumlarında ABD modeli üniversite sistemi uygulamak istemiştir. Yükseköğretimin geliştirilmesi amacı ile ABD'den uzmanlar getirilmiş ve eğitim almaları için öğretim görevlileri ABD'ye gönderilmiştir. Ayrıca ABD, Türkiye'de bulunan ve yeni kurulan yükseköğretim kurumlarına ders malzemesi bağışlarında da bulunmuştur. Bu çalışmada, ABD'deki Nebraska Üniversitesi'nin Ankara Üniversitesi'ne yaptığı yardımlar arşiv belgelerinden faydalanılarak ele alınmıştır. Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı'ndan konuyla ilgili belgeler incelenmiş ve 1957-1963 yılları arasında Nebraska Üniversitesi'nin Ankara Üniversitesi Ziraat ve Veteriner Fakültelerine bağış yolu ile gönderdiği malzeme bağışları hakkında değerlendirmelerde bulunulmuştur. Ayrıca bu konuda tetkik eserler ve gazetelerden de faydalanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: ABD, Nebraska Üniversitesi, Ankara Üniversitesi, Yükseköğretim

Aid provided to Ankara University by the University of Nebraska, USA

Abstract

The influence of the United States of America on Turkey increased even more after the Second World War. After the war, the US developed new strategies such as the Marshall Plan and the Truman Doctrine in order to play a more active role in the region, including Turkey. As a result of this policy, the US provided economic and military aid to many countries, including Turkey. The USA played an active role in Turkey in the field of education as well as in diplomatic and military fields and wanted to implement the US model university system in the newly established higher education institutions, especially in the 1950s. In order to develop higher education, experts were brought from the USA and lecturers were sent to the USA for training. The USA also donated teaching materials to the newly established higher education institutions in Turkey. In this study, the donations made by the University of Nebraska in the USA to Ankara University are analysed by making use of archival documents. The relevant documents from the Presidency of the Republic of Turkey State Archives were analysed and evaluations were made about the donations of materials sent by the University of Nebraska to the Agriculture and Veterinary Faculties of Ankara University between 1957-1963. In addition, analytical works and newspapers were also used.

Keywords: USA, Nebraska University, Ankara University, Higher Education

Giriş

Bir ülkenin ve o ülkedeki toplumun gelişmesini sağlayacak en önemli unsurlardan birisi de eğitimidir. Eğitim siyasal ve demokratik toplum bilincini geliştirme, teknolojik ilerlemeye fayda sağlama ve kültürel yetenekleri keşfetme gibi birçok etkiye sahip olmuştur. Ayrıca eğitim, sosyal uyum, ekonomik büyümenin devamlılığı ve değişim için önemli temelleri hazırlamaktadır. Bu sebeplerle eğitim alanında yapılan yatırımlar sosyo-ekonomik ve politik gelişmenin sağlanması bakımından önemli olmuştur. Aynı zamanda eğitime yatırım insana yapılan yatırım ile özdeş bir kavram niteliğindedir (Gündüz, 2017). Eğitim, uygulama boyutunda örgün eğitim ve yaygın eğitim olarak iki başlığa ayrılmaktadır. Örgün eğitim, bireylerin meslek yaşamına başlamadan önce okul ve okul niteliği taşıyan yerlerde genel ve özel bilgiler bakımından yetişmelerini sağlamak için yasalarca düzenlenen eğitim biçimidir. Yaygın eğitim ise örgün eğitim imkânlarından hiç yararlanmamış olanlara, gittikleri okullardan erken ayrılanlara veya örgün eğitim kurumlarında eğitimini sürdürmekle birlikte meslek dallarında daha yeterli duruma gelmek isteyenlere uygulanan eğitim olarak uygulanmaktadır (Can & Sakallı, 2023). Dünyada olduğu gibi Türkiye’de de örgün eğitim sisteminin üç ana kademesi bulunmaktadır. Bunlar sırası ile ilköğretim, orta öğretim ve yükseköğretimdir. Yükseköğretim; üniversite, yüksekokul, akademi gibi her düzeyde eğitimi kapsamaktadır. Yükseköğretimin en önemli iki görevi ise bilim üretmek ve insan gücü yetiştirmek olmuştur (Kılıç, 1999). Üniversitelerin bir bölgenin kalkınmasındaki rolü de oldukça önemlidir. Üniversiteler buldukları bölgelere; ekonomik, sosyal, fiziksel ve demografik yapının

iyileşmesinde katkı sağlamaktadır. Üniversiteler ayrıca piyasaların beklentilerini organize ederek, yetiştirmiş olduğu kalifiye ve nitelikli elemanlar ile küresel rekabet alanına da katkı sağlamaktadır (Gündüz, 2017). Üniversite sözcüğü Türkiye’de ilk defa 1933 yılında yapılan hukuksal düzenlemeler ile beraber kullanılmıştır. Bu düzenleme ile Türkiye’de Humbolt modeli¹ bir üniversite kurulmak istenmiştir (Arap Kavili, 2010). Osmanlı Devleti’nden devralınan Darülfünun yabancı uzmanlar ve yurtiçinde bazı çevreler tarafından yoğun eleştiri almaya başlamıştır (Geçikli, 2021). 1933 yılında alınan karar ile Darülfünun kapatılmış ve İstanbul Üniversitesi açılmıştır. İstanbul Üniversitesi, Darülfünun’un yeniden yapılandırılmış ve modern hali niteliğinde olmuştur (Arslan, 2010). Kökenleri 1795 yılında kurulan Mühendishane-i Hümayun’a dayanan Yüksek Mühendis Mektebi ise, 1933 yılındaki üniversite reformu ile tekrar düzenlenmiş ve 1944 yılında bu mektebin isminin İstanbul Teknik Üniversitesi olarak değiştirilmesine karar verilmiştir. Böylece İstanbul Teknik Üniversitesi, Türkiye Cumhuriyeti’nin ikinci üniversitesi olmuştur. Cumhuriyet Dönemi’nin ilk üniversitelerinden bir diğeri ise 1946 yılında kurulan Ankara Üniversitesi’dir (Kömürlü, 2019). 1950 yılında iktidara gelen Demokrat Parti’de yükseköğretim konusuna önem vermiş ve bu alanda yeni düzenlemeler yapmıştır. Birinci Menderes Hükümeti’nin eğitim programı parti tüzüğünde açıklanırken yükseköğretim alanında şu ifadelere yer verilmiştir; “*Yüksek öğretim meselesinde niteliğe önem verilmesi lüzumuna kaniiz. Bütün yüksek öğretim kurumlarımızın bu esasa göre takviyesini ve garptaki benzerleri seviyesine eriştirilmesini istiyoruz. Üniversiteler ilmi ve idari muhtariyete sahip olmalıdırlar*”(Tangülü, 2012, 392-393).

Demokrat Parti iktidarda olduğu yıllarda, 1955 yılında Trabzon’da Karadeniz Teknik Üniversitesi, İzmir’de Ege Üniversitesi, 1957 yılında Ankara’da Ortadoğu Teknik Üniversitesi ve Erzurum’da Atatürk Üniversitesi kurulmuştur (Demircioğlu & Yenilmez Koyuncu, 2021). Demokrat Parti Dönemi’nde açılan İktisadi ve Ticari İlimler Akademileri, yükseköğretimde önemli görevler üstlenmiş ve sonradan üniversitelere dönüşmüşlerdir. 1958 yılında Eskişehir’de kurulan Yüksek Ticaret Okulu 1959 tarihinde çıkarılan kanun ile İktisadi ve Ticari İlimler Akademisine dönüştürülmüştür (Kılıç, 2008). Demokrat Parti Dönemi’nde kurulan bu akademi, 1982 yılında Eskişehir Anadolu Üniversitesi adını almıştır (<https://anadolu.edu.tr>).

Türkiye’de üniversitelerin tarihsel gelişimi ana hatları ile değerlendirildiğinde, Cumhuriyet Dönemi’nde üniversitelerin gelişiminde Almanya ve ABD’nin etkisi dikkat

---

¹ Prusya Kralı tarafından, Prusya Eğitim Dairesi Başkanlığı’na atanan Von Humbolt görevini yerine getirirken aynı zamanda Berlin Üniversitesi’nin (günümüzdeki Humbolt Üniversitesi) kurulması çalışmalarını yürütmüştür. Humbolt daha sonra kendi adı ile anılacak olan bir sistemi geliştirmiştir. Daha geniş bilgi için bkz: (Arap Kavili, 2010 s. 4-5).

çekmektedir. Özellikle 1950’lerde Karadeniz Teknik Üniversitesi ve Atatürk Üniversitesi gibi yeni kurulan üniversitelerde ABD’li bilim adamlarından faydalanılmış ve “*ABD modeli üniversite sistemi*” Türkiye’de uygulanmak istenmiştir (Arap Kavili, 2010). Demokrat Parti Dönemi’nde kurulan Orta Doğu Teknik Üniversitesinin kuruluş aşamasında da ABD etkisi görülmektedir. 15 Kasım 1956 yılında açılan Orta Doğu Teknik Üniversitesinin kuruluş süreci “*Birleşmiş Milletler Teknik Yardım Programı*” çerçevesinde danışmanlık yapmak üzere Türkiye’de bulunan uzmanlardan Charles Abrams’ın 1954 yılındaki tavsiyesi ile başlamıştır. Orta Doğu Teknik Üniversitesinin kuruluşundan sonra Amerikalı olan W. R. Woolrich 1959-1960 yılları arasında müşavir rektör olarak atanmış ve daha sonra yerine atanan başka bir Amerikalı hoca olan Burdell ise 27 Mayıs 1960 yılına kadar rektörlük görevini yerine getirmiştir (<https://ataturkansiklopedisi.gov.tr>). Bu dönemde özellikle ABD’den eğitim alanında görüş ve önerilerine başvurmak için uzmanlar getirilmiş ve bu uzmanlara raporlar hazırlanmıştır. Halk eğitimi alanında Watson Dickerman, rehberlik alanında Lester Beals ve öğretmen yetiştirme için John Rufi resmi olarak Türkiye’ye davet edilmişlerdir (Tangülü, 2012). ABD İkinci Dünya Savaşı sonrasında Türkiye’nin içinde yer aldığı bölgede çok yönlü bir strateji geliştirmiştir. ABD, Rus etkisini kırmak için Truman Doktrini, Marshall Planı ve Eisenhower Doktrini gibi projeler geliştirerek ekonomik, siyasi ve askeri kazanım elde ederek bölgede nüfuzunu arttırmak istemiştir (Ağır, 2021). İkinci Dünya Savaşı’ndan sonra, jeopolitik konumu itibariyle Rusya tehdidiyle karşı karşıya kalan Türkiye ise ABD’nin öncülüğünde olan Batı İttifakı içinde yer almıştır. Bu süreçte Türkiye, 26 Haziran 1945 yılında imzalanan anlaşma ile Birleşmiş Milletlerin kurucuları arasında yer almıştır. Yine 1950-1953 seneleri arasında yaşanan Kore Savaşı’na asker gönderen Türkiye, 18 Şubat 1952 yılında ise NATO’ya üye olmuştur (Yalçınkaya & Koraltürk, 2020). Demokrat Parti Dönemi’nde dış politikada ABD etkisi daha da artmıştır (Ağır, 2021). Demokrat Partisi’nin iktidara gelişinden hemen sonra, ABD Dış İşleri Bakanlığı’nın yaptığı açıklamada, hangi parti kazanırsa kazansın askeri ve iktisadi yardımların devam edeceği belirtilmiş ayrıca dış siyaset açısından hiçbir farklılık olmayacağı ifade edilmiştir (Cumhuriyet, 16 Mayıs 1950). ABD’nin diplomatik ve askeri alanlarda olduğu gibi eğitim alanında da Türkiye’deki etkisi devam etmiştir. Bu dönemde yükseköğretimde milliyetçi, muhafazakâr ve Amerikancı bir görüş hâkim olmaya başlamıştır (Kaçmazoğlu, 2020). 1957 yılında ABD bölgesel izlerini taşıyan, Nebraska Üniversitesi ile işbirliği yapılarak Atatürk Üniversitesi kurulmuştur (Arap Kavili, 2010). 17 Kasım 1958’de kurulan Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesiyle uzun süreli bir iş birliği anlaşması yapılarak çok sayıda öğretim elemanının karşılıklı değişim yolu ile ABD’de eğitim alması sağlanmıştır.

Nebraska Üniversitesi Ziraat Fakültesi öğretim üyelerinin Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesinin gelişmesinde büyük etkisi olmuştur (Ağır, 2021). Yapılan anlaşma ile o dönemde Ziraat Fakültesinden 49 öğretim yardımcısı (o zamanki kadronun yaklaşık yarısı) ABD'ye gönderilmiştir. Sonraki yıllarda fakültenin öğretim üyesi kadrosunu bu hocalar teşkil etmiştir (Aksöz, 1970). Atatürk Üniversitesi'nin Ziraat Fakültesinde Nebraska Üniversitesi öğretim üyelerinden pek çok uzman görev almıştır. Görev yapan bu uzmanlar arasında, Zootečni Bölümüne başkanlık yapan, hayvancılık ve koyunculuk alanında uzman Profesör Martin A. Alexander ve Zirai Ekonomi Bölümünde Bölüm Başkanlığı yapan Amerikalı Profesör Leo I. Fenske yer almıştır (Aksoy, 2000).

Demokrat Parti Dönemi'nde ABD tarafından başta İstanbul ve Ankara'daki yükseköğretim kurumları olmak üzere yardımlar yapılmıştır. 1955 yılında Ankara Üniversitesi Dil, Tarih ve Coğrafya Fakültesine ABD'deki Ford Vakfı tarafından eğitim malzemeleri gönderilmiştir. 1956 yılında ise yine aynı vakıf Dil, Tarih ve Coğrafya Fakültesinin Kütüphanecilik Enstitüsüne bağış yoluyla malzemeler göndermiş ve tüm malzemeler gümrük vergisinden muaf tutulmuştur. Yine 1956 yılında ABD'de bulunan Rockefeller Foundation tarafından Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Sağlığı Enstitüsüne eğitim malzemeleri gönderilmiştir (Altan, 2022).

ABD'deki Ford Vakfı tarafından İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesine de 1956 ve 1957 yıllarında malzeme yardımı yapmıştır. Gönderilen bu eşyalardan gümrük vergisi alınmamıştır. Ford Vakfı yine 1957 yılında İktisat Fakültesine bağlı İşletme İktisadı Enstitüsü Kütüphanesine, kütüphane malzemeleri göndermiştir. Ford Vakfının bu gönderilerine gümrük vergisinden muafiyet işlemleri uygulanmıştır. İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesine bu defa da Rockefeller Foundation tarafından bağış yoluyla eğitim malzemeleri göndermiştir. 1959 yılında İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesine bağlı Devletler Hukuku ve Milletlerarası Münasebetler Enstitüsüne ABD'deki Ford Vakfı tarafından bağış yoluyla 2 sandık muhteviyatı, 3 adet mamul dosya dolabı gönderilmiştir. Aynı kurum 1959 yılında bu defada Hukuk Fakültesi Kütüphanesine malzeme göndermiştir. Yine 1959 yılında İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesine bağış yoluyla ABD İktisadi İş Birliği İdaresi tarafından ders malzemesi gönderilmiştir (Altan, 2022). ABD'deki Rockefeller Foundation müessesesi tarafından bağış yolu ile İstanbul Konservatuarına musiki aletleri ve bunlara ait parçalar gönderilmiştir. Bu gönderilen malzemenin gümrük vergisinden muaf tutulmasına İcra Vekilleri Heyeti tarafından 24 Kasım 1958 tarihinde karar verilmiştir. Gönderilenler arasında keman, keman kutusu, keman telleri, keman yayları, çello, klarnet, piyano, flüt, trampet, davul, davul sehпасı, bu müzik

aletleri için kutu ve kapları bulunmaktadır ve bunların toplam değeri 37.053.06 dolardır (BCA, 30.18.1.2/150.60.2, 1-8).

1955-59 yılları arasında Ankara Üniversitesi ve İstanbul Üniversitesine ABD'deki Ford Vakfı ve Rockefeller Foundation tarafından birçok kez yardım yapılmıştır. Yapılan bu yardımlar genel olarak kütüphanecilik malzemesi, tıp eğitiminde kullanılmak üzere eğitim malzemeleri ve konservatuar için müzik alet ve parçaları olmuştur. Bu yardımlar bağış yolu ile yapıldığı için Türkiye'yi maddi olarak hiçbir külfete sokmamış ve Türkiye-ABD ilişkilerinde olumlu bir etki yaratmıştır.

1. Ankara Üniversitesi Ziraat ve Veteriner Fakültelerinin Kuruluşu

1946 yılında, Türkiye'de üç üniversite ve bu üniversitelere bağlı 18 fakülte ve 16 tane yüksekokul bulunmaktaydı. Bu üniversiteler, İstanbul Üniversitesi, İstanbul Teknik Üniversitesi ve Ankara Üniversitesi'dir. (Demircioğlu & Yenilmez Koyuncu, 2021). Bu üç üniversite, 1946 yılında çıkarılan üniversiteler kanunu ile özel ve tüzel kişiliğe sahip kuruluşlar sayılmıştır (Resmî Gazete, 18 Haziran 1946, 10779-10785).

Resmi olarak 1946 yılında, 4936 numaralı kanunla Ankara Üniversitesi kurulmuştur. Ankara Üniversitesi'nin bünyesinde bulunan, Hukuk Fakültesi, Dil, Tarih ve Coğrafya Fakültesi, Fen Fakültesi ve Tıp Fakültesi gibi üniversitenin Ankara'da temelleri atılan birimleri olmuştur. Ayrıca bu fakültelerden başka daha önce İstanbul'dan Ankara'ya taşınan ve kökenleri Osmanlı'dan devralınan fakültelerde mevcut olup, Ziraat Fakültesi ve Veterinerlik Fakültesi bunlara örnektir (Kömürlü, 2019). Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucuları, yeni kurulan bu devleti ekonomik olarak sağlam temellere dayandırmak istemiştir. Ekonomik bağımsızlık ile tam bağımsızlığın olabileceği böylece demokratik, laik ve sosyal hukuk devletinin var olabileceği düşünülmüştür. Atatürk'e göre "*Milli ekonominin temeli ziraat*" tir. Ekonominin temeli tarım ve hayvancılığa dayandığı için ziraat milli ekonominin en önemli unsuru olarak görülmüştür. Bu aşamada ziraat alanında gelişme sağlanması için, incelemelere dayalı bir siyaset belirlemek, araştırma yapmak, teknik ve bilim adamlarını yetiştirmek gerekli görülmüştür (Aşkın, 2017).

1928 yılında Ankara Yüksek Ziraat Enstitüsünün binaları yapılmaya başlanmış ve 1930 yılında ise enstitünün çekirdeği olan Ankara Ziraat Mektebi açılmıştır. 29 Ekim 1933 tarihinde, Cumhuriyetin kuruluşunun onuncu yıl dönümünde Yüksek Ziraat Enstitüsü açılmıştır. Ankara Yüksek Ziraat Enstitüsü 1933 yılından 1948 yılına kadar, tarım, hayvancılık ve ormancılıkta olduğu gibi diğer alanlarda da çağdaş anlamda yükseköğretim yapılmasında öncü olmuştur. Yüksek Ziraat Enstitüsü, Ankara Üniversitesi Ziraat ve Veteriner Fakültesi ile beraber İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesinin de kurucu unsuru olmuştur (Aşkın, 2017). Türkiye'de ilk

veteriner okulu ise 1842 yılında İstanbul'da açılmıştır. Bu okulun açılma sebebi ordu ihtiyaçlarından doğmuş ve burada askeri veteriner yetiştirilmesine karar verilmiştir. Bu okul sonradan kapatılmış ve 1949 yılında tekrar kurularak Harp Okulu içerisinde özel sınıflar hâlinde varlığını sürdürmüştür. Bu sınıflarda yine ordunun ihtiyacı olan veterinerler yetiştirilmiştir (Erk, 1961). Aynı zamanda, 1889 tarihinde kurulan Sivil Veteriner Okulu da İstanbul'da eğitim vermeye devam etmiştir. Bu iki eğitim kurumu 1921'de birleştirilerek Yüksek Veteriner Okulu ismini almıştır. 1933 yılından itibaren ise Yüksek Veteriner Okulu, Ankara'da açılan Yüksek Ziraat Enstitüsü bünyesinde bağlanmıştır. Yüksek Ziraat Enstitüsü Veteriner Fakültesi, 1946 yılında kurulan Ankara Üniversitesine 1948 yılında katılmış ve böylece Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesine bağlanmıştır (Adaca, 2023).

2. ABD'deki Nebraska Üniversitesi'nin Ankara Üniversitesi'ne Yaptığı Yardımlar

1950'li yıllarda yükseköğretimin geliştirilmesi amacı ile bazı çalışmalar yapılmıştır. Bu çalışmalar doğrultusunda yurtdışından uzmanlar getirilmiş ve eğitim için ihtiyaç duyulan araç-gereç konusunda destek alınmıştır. Bu kapsamda yurt dışından yardımlarla destek sağlanmaya çalışılmış ve yapılan bu yardımlardan gümrük vergisi alınmamıştır. Bu eğitim yardımlarından özellikle Ankara ve İstanbul'daki bazı üniversiteler yararlanmıştır. Bu üniversitelerin arasında yer alan Ankara Üniversitesinin Ziraat ve Veteriner Fakültesine ABD'deki Nebraska Üniversitesi tarafından birçok yardım yapılmıştır (Altan, 2022).

Nebraska Üniversitesi 1869 yılında devlet tarafından kurulmuştur. Kurulmuş olduğu 1869 yılında Nebraska'da bulunan tek devlet üniversitesi unvanını taşımaktadır. Nebraska Üniversitesi, ABD'deki en büyük üniversitelerden birisi olup araştırma geliştirmede önemli bir yere sahiptir. Nebraska Üniversitesi kuruluşundan bu yana, eğitim ve okul öncesi eğitimi, halk sağlığı, tarım bilimleri ve doğal kaynaklar, mühendislik, güzel sanatlar, beşerî bilimler gibi alanlarda yürüttüğü çalışmalarda en iyi üniversiteler arasında yer almıştır (<https://hacettepe.edu.tr>).

Nebraska Üniversitesi tarafından Ankara Üniversitesine yapılan yardımlara ilk örneğe 27 Temmuz 1957 tarihli arşiv belgesinde rastlanmıştır.1957 yılında, ABD'deki Nebraska Üniversitesi tarafından Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesine bağış ile ders malzemeleri gönderilmek istenmiştir. Gönderilen bu malzemelerin gümrük vergisinden muaf tutulmasına İcra Vekilleri Heyeti tarafından 27 Temmuz 1957'de karar verilmiştir (BCA, Kurum:30.18.1.2 Yer:146.39.7,1). Bu malzemenin gönderilmesinde o dönemde Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Bitki Yetiştirme ve Islahı Fakültesinde çalışan Amerikalı Profesör T. H. Cooding'in aracılığı önemli rol oynamıştır (BCA, 30.18.1.2/146.39.7, 3).

Gönderilen bu malzemeler, Ankara-Nebraska Üniversitesi çalışma programının 3 numaralı projesi gereğince, Ziraat Fakültesi, Bitki Yetiştirme ve Islahı Fakültesine gönderilmiştir. Tüm vergilerden muaf tutulan bu malzemelerin çeşidi, miktarı ve fiyatı ile ilgili bilgilere aşağıdaki tabloda yer verilmiştir.

Tablo 1: Nebraska Üniversitesinin, Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesine gönderdiği malzemeler (27 Temmuz 1957).

Miktarı	Malzemenin Çeşidi	Fiyatı (Dolar)
1 Takım	A.B.C.D.E. Kalbur	16.75
1 “	A.B.D.E ve F Kalbur	29.25
1 Adet	Kalbur Takımı	3.85
1 Takım	Arpa Kalburu	15.50
1 “	Arpa Kalburu	19.75
1 “	Sorgum Kalburu	9.60
1 “	Sorgum Kalburu	15.60
1 “	Çeltik Kalburu	18.50
1 Adet	Terazi	27.50
1 “	Labra tane Muayene Terazisi	203.00
1 “	Numune Alma aleti	21.00
1 “	S E-I Torsion terazisi	213.75
1 “	Numune Alma Aleti	22.00
1 “	Hususi Alma Aleti	31.00
1 “	Burgulu Alma aleti	40.00
1 “	Alüminyum Aleti	33.00
1 “	Silodan Alma Aleti	41.00
1 “	Çuval Alma Aleti	2.05
1 “	Çuval Alma Aleti	2.05
1 “	Çuval Alma Aleti	3.50
1 “	Kamyondan Alma Aleti	7.50
1 “	Bölücü	198.00
1 “	Arpa Kavuz Alıcısı	115.00
1 “	Arpa Kavuz Alıcısı	24.50

100	“	IOX I4 Çimlendirme	6.40
100	“	12 X16 Çimlendirme	8.00
100	“	8 X 13 Çimlendirme	5.50
100	“	24 X14 Çimlendirme	9.50
5000	“	Çukurlu Deneme Kâğıdı	37.50
1	“	Safiyet Tablası	20.00
1	“	Safiyet Tablası	20.00
1	“	Safiyet Tablası	18.00
12	“	Cam Ölçü Kabı	15.00
1	Takım	Doçkaj Kalburu	29.25
12	Adet	Madeni Faraş	1.20
1	Takım	Küsküt Kalburu	69.00
1	Adet	Büyüteç 2 X	10.50
1	“	Büyüteç 3 X	10.50

Yukarıdaki tablodan anlaşılacağı üzere 1957 yılında Nebraska Üniversitesi Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesine toplamda 1.478.95 dolar değerinde kalbur, terazi, faraş, ölçü kapları, tabla, büyüteç ve bunun gibi zirai aletler bağışında bulunmuştur. Adet olarak en fazla gönderilen malzeme çukurlu demene kâğıdıdır. Birçok malzemenin ya adet ya da takım halinde gönderilmiş olduğu görülmektedir. Bu malzemelerin o dönem için Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesindeki zirai eğitime katkı sağlamış olduğu muhakkaktır (BCA, 30.18.1.2/146.39.7, 8).

1958 yılına gelindiğinde ABD’deki Nebraska Üniversitesi tarafından Ankara Üniversitesi Veteriner ve Ziraat Fakültesine ikinci kez yardım yapılmış, öğretim ve laboratuvar malzemesi gönderilmiştir. Gönderilen bu malzemelerin, her türlü gümrük vergisinden muaf tutulmasına, İcra Vekilleri Heyeti tarafından 24 Nisan 1958 tarihinde karar verilmiştir (BCA, 30.18.1.2/148.23.7, 1). Gönderilen malzemelerin, fiyatı ve miktarı ile ilgili bilgilere aşağıdaki tabloda yer verilmiştir.

Tablo 2: Nebraska Üniversitesinin, Ankara Üniversitesi Ziraat ve Veteriner Fakültesine gönderdiği malzemeler (24 Nisan 1958).

Malzemenin Adı	Miktarı	Fiyatı (Dolar)
Cs ve E Markalı Histolojik Preparat Boyama Aleti	1adet	60.00
Süt Albümin Hidrolizatı (ferment)	1 Libre	3.50
Fenol Kırmızısı Boyası (sodyumlu tuzu)	25 gram	29.15

Tripsin I/250 Difco No:0-152	500 gram	60.00
Gimza Boyasının Wolback Tarafından Değiştirilmiş Şekli	32.0 NZ	13.10
May-Grenwad Boyası (Harleco NO: 660)	32.0 NZ	9.50
		175.25 (Toplam)

Bu tablodan 1958 yılında Nebraska Üniversitenin Ankara Üniversitesine 175.25 dolar değerinde malzeme bağıışı yaptığı anlaşılmaktadır. Ziraat ve veterinerlik derslerinde kullanılmak üzere az miktarlarda da olsa bazı alet ve malzemelerin gönderilmiş olduğu görülmektedir (BCA, 30.18.1.2/148.23.7, 2).

24 Nisan 1958 tarihli belgedeki yer alan bilgilere göre Nebraska Üniversitesi, 2.416.09 dolar değerinde bir adet yedek parçaları ile beraber A-120-2 model buz makinesi göndermiştir (BCA, 30.18.1.2/148.23.7, 3). Aynı tarihli belgeye göre gönderilen malzemeler arasında, 96.00 dolar değerinde bir adet Snowman markalı kuru buz makinesi, 205 dolar değerinde bir adet Klett-Summerson kolorimetresi, 4.40 dolar değerinde iki adet bahsi geçen kolorimetre için yedek ampul, yine bahsi geçen kolorimetre için on iki adet dereceli tüp ve 60.00 dolar değerinde bir adet C,S ve E markalı histolojik preparant boyama aleti gönderilmiştir (BCA, 30.18.1.2/148.23.7, 4).

24 Nisan 1958 tarihli belgeye göre Nebraska Üniversitesi tarafından Ankara Üniversitesi Ziraat ve Veteriner Fakültesine gönderilen diğer bir malzeme listesi daha bulunmaktadır. Bu listede yer alan malzemelerin fiyat ve miktarı aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 3: Nebraska Üniversitesi Tarafından Ankara Üniversitesi Ziraat ve Veteriner Fakültelerine Gönderilen Malzemeler (24 Nisan 1958)

Aletin İsmi	Miktarı	Fiyatı (Dolar)
Esnek Plastik Mahfaza	1	75.00
Esnek Plastik Mahfazanın Bütün aksamı	1	22.00
Plastik Sandık	4	34.00
Plastik Sandık	5	(okunamadı)
Fret-T Marka Plastik Şişeler	5000	90.00
Etiket	5000	12.00
Elle Ampul Kapatma Aleti	1	167.00

Kapatılmış Ampullerin Tutulacağı	1	5.90
Mahfaza		
Plastik Şişeler 8 cc	1000	16.75
8 cc.lik Şişeler İçin Tıkaç (kapak)	1000	4.60
Ferst-T Kıskacıları	2	5.40
Tıkaçları ile (kapakları) Birlikte	4 2 gram	9.10
gr.lık Şişe		
Dr. Corlsonun Sperme Dağıtıcısı	10	3.00
Plastik Tohumlama Tüpleri	1000	28.90
Geniş ağızlı Vakum Cihazı	3	23.50
Laboratuvar Kıskacı	3	2.10
Uzun Kollu Eldiven	12	70.80
Yuvarlak Termometre	5	41.90
Laboratuvar Saati	1	5.59
G.E. Laboratuvar Saati	1	12.50
2 cc.lik Lastik Puar	200	5.65
		695.29
		(Toplam)

Bu tablodan anlaşıldığı üzere yine 1958 yılının Nisan ayında Nebraska Üniversitesi'nden Ankara Üniversitesi'ne 695.29 dolar değerinde malzeme bağışı yapılmıştır. Bu malzemeler yine ziraat ve veterinerlik derslerinde kullanılmak üzere gönderilmiştir. Bunlar arasında sandık, şişe, laboratuvar malzemesi ve termometre gibi aletler bulunmaktadır (BCA, 30.18.1.2/148.23.7, 7). 1959 tarihinde Nebraska Üniversitesi'nin Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesine yardımları devam etmiştir. Gönderilen bu malzemenin gümrük vergisinden muaf tutulması için İcra Vekilleri Heyeti tarafından 26.1.1959 tarihinde karar alınmıştır (BCA, 30.18.1.2/151.72.1, 1). Bu karar doğrultusunda ABD'nin Nebraska Üniversitesi tarafından bir adet, 885 (para birimi belirtilmemiş) değerinde Metronic Sperma mukavemet ölçeği takımı (220 volta tahvil edilecek) gönderilmiştir (BCA, 30.18.1.2/151.72.1, 1).

13 Nisan 1959 tarihli belgeye göre, ABD'nin Nebraska Üniversitesi tarafından Ankara Üniversitesinin Veteriner Fakültesine tekrar malzeme gönderilmiş ve bu malzemelerden gümrük vergisi alınmamasına, İcra Vekilleri Heyeti'nin tarafından karar verilmiştir (BCA, 30.18.1.2/152.16.17, 1). 20 Nisan 1959 tarihli diğer bir belgeye göre ise Nebraska

Üniversitesi'nin bu seferde Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesine bağış yolu ile malzeme göndermiş ve bu malzemelerden de gümrük vergisi alınmamıştır (BCA, 30.18.1.2/152.19.14, 1). 1959 yılının 16 Mayıs'ında, İcra Vekilleri Heyeti, Nebraska Üniversitesi tarafından Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi'ne gönderilen malzemeden daha öncekiler gibi gümrük vergisi alınmamasına karar vermiştir (BCA, 30.18.1.2/152.25.7, 1). 1960 yılında da Nebraska Üniversitesi'nin, Ankara Üniversitesine yaptığı yardımlar devam etmiştir. 13 Ocak 1960 tarihli arşiv belgesine göre Nebraska Üniversitesi, Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesine yine bağış yolu ile ders malzemesi göndermiş ve bu malzemenin tüm gümrük vergilerinden muaf tutulmasına Bakanlar Kurulu tarafından karar verilmiştir (BCA, 30.18.1.2/154.71.13, 1). Bilindiği üzere 27 Mayıs 1960 tarihinde, Türk Silahlı Kuvvetleri idareyi ele almış ve Milli Birlik Komitesi kurularak Demokrat Parti'nin iktidarına son verilmiştir (Ulus, 28 Mayıs 1960, 1). Milli Birlik Komitesi Başkanı olan Cemal Gürsel yaptığı konuşmada, Türkiye'nin dış siyasetinde hiçbir değişikliğin olmayacağı, NATO ve CENTO'ya bağlı olduklarını ve yapılan ittifaklara sadık kalınacağını ifade etmiştir. Bu ifadeler ile dünyaya ve ABD'ye dostluk ve işbirliği mesajı verilmiştir (Ulus, 28 Mayıs 1960, 3). 27 Mayıs askeri müdahalesinden sonrada ABD-Türkiye ilişkileri aynı doğrultuda devam etmiş ve Nebraska Üniversitesi, Ankara Üniversitesine malzeme yardımında bulunmaya devam etmiştir.

1960 yılının Ağustos ayında, Nebraska Üniversitesi tarafından Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesine (BCA, 30.18.1.2/156.10.17, 1) ve Veteriner Fakültesine ikinci kez malzeme gönderilmiş, bu malzemelerde daha öncekiler gibi gümrük vergilerinden muaf tutulmuştur (BCA, 30.18.1.2/156.11.7, 1). Yine birkaç ay sonra 18 Ekim 1960 tarihinde, Nebraska Üniversitesi tarafından, Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesine bağış yolu ile gönderilen ders malzemesinin, her türlü vergiden muaf tutulmasına Bakanlar Kurulu tarafından karar verilmiştir (BCA, 30.18.1.2/157.22.15, 1). Bu malzemeler, 6 sandıkta ambalajlı olarak gönderilmiş ve tamamının parası Nebraska Üniversitesi tarafından ödenmiştir (BCA, 30.18.1.2/157.22.15, 2).

Gönderilen bu malzemenin miktarı, modeli, cinsi ve fiyatı ile ilgili bilgilere aşağıdaki tabloda yer verilmiştir.

Tablo 4: Nebraska Üniversitesi Tarafından Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesine gönderilen malzemeler(18 Ekim 1960).

Miktarı	Model	Malzeme Cinsi	Fiyatı (Dolar)
1	6777	Sığır Vajen Spekülom	23.65
1	6492	Frank Kastrasyon Aleti	19.90

1	8433	Nasyonal Optalmoskop Başı	36.90
2	6303	Beyaz Tırnak Kesici	4.40
2	9160	Ameliyat Masası	343.00
1	6762	Dixie Bademcik Tuzağı	19.70
1	6865	Sığır City Fetel Ekstraktör	89.00
1	8909	Kaysi Torbası	23.80
5	7926	Suni Vajen	54.50
10	7927	İç İşaretleyici	21.00
10	7928	Lastik Direktör Mahrut	18.00
5	7806	Slipover Obstetrical Suit	102.00
			1.098.85
			(Toplam)

Yukarıdaki tabloda görüldüğü üzere 1960 yılına gelindiğinde de Nebraska Üniversitesinin yardımları devam etmiştir. 1.098.85 dolar değerinde Veterinerlik Fakültesine malzeme bağışında bulunmuştur. Bu malzemeler içerisinde ameliyat masasının da olması dikkat çekicidir (BCA, 30.18.1.2/157.22.15, 2). 1961 yılına gelindiğinde Nebraska Üniversitesi, Ankara Üniversitesi'nin Ziraat ve Veteriner Fakültelerine yardım göndermeye devam etmiştir. 3 Şubat 1961 tarihli arşiv belgesine göre, Nebraska Üniversitesi tarafından Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesine çeşitli laboratuvar ekipmanı gönderilmiştir (BCA, 30.18.1.2/158.41.10, 2). Gönderilen bu malzemelerde her türlü vergiden muaf tutulmuştur (BCA, 30.18.1.2/158.41.10, 1).

Mart ayında Nebraska Üniversitesi tarafından bu seferde Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesine yardım yapılmıştır. Gönderilen malzemelerin, Bakanlar Kurulu tarafından 10 Mart 1961 tarihinde vergiden muaf tutulmasına karar verilmiştir (BCA, 30.18.1.2/159.12.11, 1). Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesine yapılan bu bağış kapsamında, bir adet Spinko Analitro (301-300) ve altı adet tahlil makası gönderilmiştir (BCA, 30.18.1.2/159.12.11, 2). Aynı tarihli belgeye göre, Nebraska Üniversitesi tarafından Veteriner Fakültesine gönderilen başka bir malzeme listesinde yer alan ürünler ise şu şekildedir: Bir adet Beckman modeli krioskop, bir adet transformatör, bir adet freezin gponit termometre ve bir adet kontrol termometre (BCA, 30.18.1.2/159.12.11, 3). 4 Mayıs 1961 tarihli arşiv belgesine göre, Nebraska Üniversitesi tarafından Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesine bağış yolu ile malzeme gönderilmiş ve bu malzemelerin her türlü vergiden muaf tutulmasına Bakanlar Kurulu

tarafından karar verilmiştir (BCA, 30.18.1.2/160.24.4, 1). Gönderilen bu malzemeler arasında değeri 579.50 dolar olan bir adet Stabiline – IEL5202 (Voltaj Regülatörü), değeri 210.00 dolar olan bir adet Lowboy Buzdolabı 220v., değeri 137.00 dolar olan, dört adet Exchence citrus 150 grade Pectin (50 paket) yer almıştır (BCA, 30.18.1.2/160.24.4, 2-5). Yine Ziraat Fakültesi, Ziraat Sanatları Bölümüne bir adet ve değeri 155 dolar olan Sunkist meyve suyu çıkarıcısı gönderilmiştir (BCA, 30.18.1.2/160.24.4, 4).

31 Mayıs 1961 tarihli arşiv belgesine göre Nebraska Üniversitesi tarafından Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesine üçüncü yardım yapılmış ve gönderilen malzemelerin her türlü vergiden muaf tutulmasına Bakanlar Kurulu tarafından karar verilmiştir (BCA, 30.18.1.2/160.29.2, 1). Gönderilen malzemeler arasında, değeri 15 dolar olan bir adet numune trimming block, değeri 33 dolar olan bir adet collet tipi tutucu, değeri 365 dolar olan bir adet Amerikan optical spencer cycloptic steriomikroskop, değeri 117.50 dolar olan bir adet servall mikroskop bağlantısı ve değeri 54 dolar olan bir adet 220 volt için soğuk ışık bulunmaktadır. Gönderilen bütün malzemelerin toplam değeri ise 575.50 dolar olmuştur (BCA, 30.18.1.2/160.29.2, 2).

Nebraska Üniversitesi tarafından bağış yolu ile Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesine gönderilen malzemenin her türlü vergiden muaf tutulmasına Bakanlar Kurulu tarafından 10 Kasım 1961 tarihinde karar verilmiştir (BCA, 30.18.1.2/162.59.8, 1). Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Gıda Teknolojisi Bölümüne gönderilen malzemeler arasında değeri 545.00 dolar olan bir adet Waco model 4-B seam projektör, değeri 247.50 dolar olan bir adet Waco double seam tester, ve değeri 248.00 dolar olan bir adet Waco aynalık tahta kesicici bulunmaktadır. Gönderilen bu malzemelerin toplam değeri yaklaşık 1.040.50 dolar olmuştur (BCA, 30.18.1.2/162.59.8, 4).

Yine aynı tarihli belgeye göre, Ankara Üniversitesine Nebraska Üniversitesi tarafından gönderilen malzeme listesi aşağıdaki tablo da verilmiştir.

Tablo 6: Nebraska Üniversitesi tarafından Ankara Üniversitesine gönderilen malzemeler (10 Kasım 1961).

Miktarı	Malzemenin Cinsi	Fiyatı (Dolar)
1 Adet	Elek No.5	18.20
1 “	“ No.7	18.20
1 “	“ No.10	18.20
1 “	“ No.16	18.20
1 “	“ No.20	18.20
1 “	“ No.30	18.20

1	“	“ No.40	18.20
1	“	“ No.40	18.20
1	Takım	S.S. Kapak ve Alıcı Elekler İçin	20.00
1	Adet	Temco Muffle Fırın 230 Volt B Stili	155.00
12	“	Emme Hücresi 23 ML.	12.00
2	“	Exciter Lambası	2.80
3	“	Kılavuz Lamba	1.20
1	“	Filter Özel Yeşil Cam (510)	14.50
1	“	“ “ Mavi Cam (470)	21.00
1	“	Adepter, 60ML. Hücreleri İçin	8.00
6	“	Emme Hücresi 60ML.	48.00
1	“	Hücre Adapter Micro	5.00
1	“	Sehpa Üzerinde Mercek	15.00
6	“	Kare Mikro Hücreler	45.00
1	Takım	Fotoğraf Hücreleri (Her Takıma 2 Adet)	38.50
1	Adet	Fisher Tipi Hazır Raf	23.00
36	“	Raptiye Tutucu JMUBO	42.12
2	“	(Beckman 41263) Cam Elektrot	45.00
2	“	(Beckman No.39170) Calomel Elektrod	36.00

669.72 (Toplam)

Yukarıdaki tablodan anlaşıldığı üzere 1961 yılında Nebraska Üniversitesi tarafından Ankara Üniversitesi'ne 669.72 dolar değerinde malzeme bağışı yapılmıştır. Gönderilen bu malzemelerin daha çok laboratuvar aleti olduğu anlaşılmaktadır (BCA, 30.18.1.2/162.59.8, 8). 13 Kasım 1961 tarihli karar ile her türlü vergiden muaf tutulan ve Nebraska Üniversite tarafından Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesine bağış yolu ile gönderilen malzemenin (BCA, 30.18.1.2/162.53.3762, 1) listesi aşağıdaki tabloda verilmiştir (para birimi belirtilmemiş).

Tablo 5: Nebraska Üniversitesi Tarafından Ankara Üniversitesine gönderilen malzeme listesi (13 Kasım 1961).

Miktar	Malzemenin Cinsi	Fiyatı

Amino Asidi		
10 Gram	L-Alanine NBC	7.20
10 “	L-Argine HCL NBC	1.10
25 “	L-Cystine NBC	1.50
10 “	L-Cysteine HCL NBC	1.20
10 “	L-Glutamine NBC	22.50
25 “	L-Histidine HCL NBC	2.75
10 “	L-İsoleucine NBC	12.80
25 “	L-Lrucine NBC	2.00
25 “	L-Lysine HCL NBC	2.00
10 “	(2X5 Gram) L-Methionine NBC	4.30
10 “	DL PhenYlalanine NBC	1.40
10 “	L-Threonine NBC	22.50
10 “	L-Tryptophane. NBC	10.70
50 “	L-Tyrosin E NBC	1.00
10 “	L-Valine. NBC	12.80
Vitaminler		
10 Gram	Biotin	125.00
250“	Choline Chloride EK 1122	2.90
10 “	Folic Acid. NBC CRYST	11.00
100“	Niacinamide	2.00
10 “	Pantothenic Acid Kalsiyum Tuzu	1.40
10 “	Pyridoxal HCL NBC	72.50
10 “	Thiamine HCL NBC	1.50
25 “	Riboflavine NBC	7.30
5 Libre	Lactalbumin Hydrolysate (Ensymatic)	14.00
5X500 Gram	Trypsin I:250. Difco 0152	270.00
2X1 Libre	Calcium Chloride, Anfydrous Reagent Merok 72343	5.50
2X1 “	Maya Hulasası Difco 0127	12.60
2X1 “	Dextrose, Anyhydrous, Reagent Merck 72623	3.35
1X5 “	Potasyum Klorid, Reagent MCK 7311	2.38

2X1 “	Potayum Fosfat, Monobasic Reagent Merck 73351	3.56
2X1 “	Magnezyum Klorid, Crystal Reagent Merck 7376	6.26
2X1 “	Magnezyum Sülfat, Crystal Reagent Merck 7379	3.28
2X5 “	Sodyum Klorid, İnce Kristal Merck 74073	30.60
2X1 “	Sodyum Bikarbonat Tozu Reagent Merck 7398	1.52
2X1 “	Sodyum Fosfat, Dibasic, Reagent 74241	5.44
6X1 “	Sodyum Fosfat, Dibasic Reagent Merck 74243	12.54
100 gram	Tetraasetik Asit Disodium Tuzu Ek 6354	3.45
		703.83 (Toplam)

Bu tablodan Kasım 1961 tarihinde de bağışların devam ettiği anlaşılmaktadır. Toplamda 703.83 dolar değerinde malzeme bağışı yapılmıştır. Önceki malzeme yardımlarından farklı olarak amino asit ve vitamin malzemeleri gönderilmiş olduğunu görmekteyiz (BCA, 30.18.1.2/162.53.3762, 2). 12 Haziran 1962 tarihli Bakanlar Kurulu kararına göre Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Gıda Teknolojisi Bölümüne gönderilen, 4x5 galon banyo yağı ve 2x1 galon vakum pompa yağı tüm vergilerden muaf tutulmuştur (BCA, 30.18.1.2/164.24.19, 2). Nebraska Üniversitesi tarafından Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesine ikinci yardım yapılmış ve ile teçhizat ve malzeme gönderilmiştir. Gönderilen malzemelerin her türlü vergiden muaf tutulmasına 6 Ağustos 1962 tarihinde, Bakanlar Kurulu tarafından karar verilmiştir (BCA, 30.18.1.2/165.36.6, 1). Bu karar ile Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesine gönderilen malzemelere aşağıdaki tabloda yer verilmiştir.

Tablo 6: Nebraska Üniversitesi tarafından Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesine gönderilen malzemeler (6 Ağustos 1962).

Miktarı	Malzemenin Cinsi	Fiyatı (Dolar)
1X5 Libre	Hydlo Super-cel	6.15
1X1 “	Sea Sorb 43	3.55
1X1 Galon	Etil Asetat A.C.S.	8.35
6X1 Libre	Fosfor Pentoksit A.C.S.	13.20
1X5 “	Silika Gel 28-200 Mesh	12.35
2X100 Gr.	Kurşun Thocyanate	6.50
1X5 Libre	Kurşun Nitrat A.C.S.	9.60

1X1 Galon	Etilin Glikol	7.70
1X1 Libre	Silikik As 325 Mesh	6.20
1X1 “	Antimoni Penaklorit	6.35
1X1 “	Antimoni Triklorit	8.65
		88.60 (Toplam)

Bu tablodan anlaşılacağı üzere 1962 yılında az miktarlarda da olsa Nebraska Üniversitesi yardımlarına devam etmiştir. Ziraat Fakültesi derslerinde kullanılmak üzere 88.60 dolar değerinde malzeme bağışında bulunulmuştur (BCA, 30.18.1.2/165.36.6, 6). 1963 yılında da Nebraska Üniversitesi tarafından Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesine yardım yapılmıştır. Gönderilen bu malzemenin her türlü vergiden muaf tutulmasına Bakanlar Kurulu tarafından 9 Şubat 1963 tarihinde karar verilmiştir (BCA, 30.18.1.2/168.8.16, 1). Bu karar doğrultusunda Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesine iki adet elektrikli mutfak fırını gönderilmiştir (BCA, 30.18.1.2/168.8.16, 19). Yine aynı belgeye göre, Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Ev Ekonomisi Bölümüne gönderilen malzeme listesine aşağıdaki tabloda yer verilmiştir.

Tablo 7: Nebraska Üniversitesi Tarafından Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Ev Ekonomisi Bölümüne gönderilen malzeme (9 Şubat 1963).

Malzemenin Cinsi	Fiyatı (Adet Olarak)	Fiyatı (Toplam)
2 Tüp	16.49	32.98
1 Çamaşır Makinesi	119.95	119.95
2 Soba	94.95	189.90
2 Gaz Sobası, 2 Yakacağı	9.45	18.90
3 Gaz Sobası (pişirmek için)	13.95	41.85
1 Transformatör	64.80	64.80
3 Transformatör	17.50	52.50
1 Saplı Tencere	13.49	13.49
4 Haşlayarak Ağartma Cihazı	2.69	10.76
2 Çamaşır Mengenesi	13.98	27.96
1 Yayık	6.85	6.85
2 Düdüklü Tencere	25.88	51.76
4 Kap Muhafazası	4.99	19.96
1 Elektrikli Karıştırma Makinesi	29.99	29.99

1 Gözleme Kalıbı	23.47	23.47
1 Elektrikli Süpürge	64.95	64.95
1 Dikiş Makinesi	49.95	49.95
1 Portatif Dikiş Makinesi	189.95	189.95
1 Parmaklı Raf	12.59	12.59
4 Yumurta Çalkalayıcısı	10.92	10.92
2 Konserve Açacağı	2.67	5.34
4 Zaman Ölçeği	3.29	13.16
1 Yemek Satırı	3.97	3.97
1 Kollu Tahta	1.74	1.74
2 Çift Bulaşık Yıkama Yeri	62.95	125.90
2 Gaz Ocağı (Yemek Yapmak İçin)	159.95	319.80

Yukarıdaki tablodan Şubat 1963'te Ziraat Fakültesine yardımların devam ettiği anlaşılmaktadır. Ev Ekonomisi Bölümü derslerinde kullanılmak üzere birçok malzeme gönderilmiştir. Bu malzemeler arasında; yemek yapmak için gaz ocakları, dikiş makineleri, elektrikli süpürge, düdüklü tencere, yayık, soba ve çamaşır makinesi bulunmaktadır (BCA, 30.18.1.2/168.8.16, 21). Ayrıca 9 Şubat 1963 tarihli karar ile yukarıdaki tabloda yer alan malzemelerden başka toplam değeri 22.60 dolar olan otuz bir paket soğuk depo malzemesi erzakı gönderilmiştir (BCA, 30.18.1.2/168.8.16, 21). 30 Nisan 1963 tarihinde alınan karara göre (BCA, 30.18.1.2/169.22.3, 1). Ziraat Fakültesine üç adet buzdolabı, bir adet soğuk hava deposu ve bir adet kurutma makinesi gönderilmiş ve yine vergiden muaf tutulmuştur (BCA, 30.18.1.2/169.22.3, 5). Aynı tarihli belgeye göre, Ankara Üniversitesine gönderilen bir başka malzeme listesi de şu şekildedir:

Tablo 8: Nebraska Üniversite Tarafından Ankara Üniversitesine gönderilen malzeme listesi (30 Nisan 1963).

Miktarı	Malzemenin Cinsi	Fiyatı (Dolar)
2	Kâse (yemek karıştırılabilecek gibi)	10.20
2	Kâse	5.40
12	Ölçülü Kaşık Takımı	8.40
12	Ölçülü Çanak Takımı	7.20
1	Piliç Kızartacağı, Tava	7.15
1	İskoç Fırını	10.75

1	Fransız Tavası	3.95
1	Yemek Değirmeni	2.95
12	Un Eleği	11.40
6	Un Eleği	12.00
12	Soyma, Ayıklama Cihazı	6.35
1	Uzun Masa	2.00
2	Havan Eli	1.60
3	Soğan Rendesi	2.40
12	Plastik Çanaklar (Ölçülü)	1.90
12	Tabak, Kase Temizleyicisi	2.45
1	Termometre (Fırın İçin)	2.35
1	Termometre	2.90
1	Süzgeç	2.38
3	Etek İşaret Aleti	3.45
1	Makas	4.95
1	Deri Deleceği	2.35
1	Tartı	14.45
		128.93 (Toplam)

Bu tablodan 1963 yılının Nisan ayında da Nebraska Üniversitesi tarafından yine Ankara Üniversitesine malzeme bağışı yapıldığı anlaşılmaktadır. Toplamda 128.93 dolar değerinde malzeme gönderilmiştir. Bu malzemeler daha çok Ev Ekonomisi Bölümü derslerinde kullanılmak üzere gönderilmiştir. Gönderilen malzemeler arasında ölçülü mutfak malzemeleri, fırın, termometre gibi alet ve malzemeler bulunmaktadır (BCA, 30.18.1.2/169.22.3, 5).

Sonuç

ABD, özellikle İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra Türkiye'nin dış politikasında önemli bir yere sahip olmuştur. Savaş sonrası Rusya'nın uyguladığı yayılcı politikaya karşılık ABD, Türkiye'nin de içinde bulunduğu bölgede etkin bir rol oynamıştır. Türkiye ise Rus tehdidine karşı bir önlem olarak ABD'nin öncülüğünde olan Batı ittifakı içerisinde yer almak istemiştir. ABD bölgede uyguladığı çok yönlü stratejilerin sonucu olarak geliştirdiği, Marshall Planı ve Truman Doktrini ile Türkiye'nin de içinde bulunduğu birçok ülkeye askeri ve iktisadi yardımlarda bulunmuştur.

Türkiye'deki ABD etkisi diplomatik ve askeri alanlarda olduğu gibi eğitim alanında da kendisini göstermiştir. Özellikle 1950'li yıllarda açılan üniversitelerde ABD modeli üniversite sistemi uygulanmaya çalışılmıştır. Bu dönemde ABD'den eğitim alanında görüş ve önerilerine başvurmak için uzmanlar getirilmiş ve birçok akademisyen ABD'ye gönderilmiştir. 1957 yılında ABD'deki Nebraska Üniversitesi ile iş birliği yapılarak Atatürk Üniversitesi kurulmuş ve 17 Kasım 1958'de kurulan Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesinde uzun süreli bir işbirliği anlaşması yapılarak çok sayıda öğretim elemanının karşılıklı değişim yolu ile ABD'de eğitim alması sağlanmıştır.

ABD, Türkiye'deki yükseköğretim kurumlarına da çeşitli malzeme yardımlarında bulunmuştur. Ford Vakfı tarafından Ankara Üniversitesi Dil, Tarih ve Coğrafya Fakültesi ve İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesine ders malzemeleri gönderilmiştir. Ayrıca ABD'deki Rockefeller Foundation müessesesi tarafından Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesine, İstanbul Üniversitesine ve İstanbul Konservatuarı'na zaman zaman malzeme yardımları yapılmıştır. Gönderilen bu malzemeler tüm vergilerden muaf tutulmuştur.

ABD'nin Türkiye'deki yükseköğretim kurumlarına yaptığı katkılara bir örnek ise Nebraska Üniversitesinin Ankara Üniversitesi Ziraat ve Veteriner Fakültelerine yapmış olduğu yardımlardır. Bünyesinde köklü ve deneyimli bir Ziraat Fakültesi bulunan Nebraska Üniversitesi Ankara Üniversitesi Ziraat ve Veteriner Fakültelerine birçok kez bağış yolu ile malzeme göndermiştir. Bu malzemelerin gönderilmesinde o dönemde Ankara Üniversitesi bünyesinde yer alan ABD'li hocalar önemli rol oynamıştır.

Yapılan bağışlar göz önüne alındığında daha çok Ziraat ve Veterinerlik Fakültesi derslerinde kullanılmak üzere malzeme gönderildiği anlaşılmaktadır. Arşiv belgelerinden yola çıkılarak, yapılan malzeme yardımının ilk olarak 1957 yılında olduğu anlaşılmaktadır. Yapılan yardımlar ilerleyen yıllarda da devam etmiş ve 1958, 1959, 1960, 1961, 1962 ve 1963 yıllarında da Nebraska Üniversitesi tarafından Ankara Üniversitesine bağış yolu ile malzeme gönderilmiştir. Yapılan yardımlar, büyüteç, ölçü kapları, tıpalı şişeler, yedek ampuller gibi birçok laboratuvar malzemesi, fakültelerde kullanılmak üzere çeşitli alet, makineler ve bunların ekipmanları, derslerde kullanılmak üzere yardımcı malzemeler, veterinerlikte kullanılmak üzere uzun eldiven, vakum cihazı gibi aletler, fırın ve ocak gibi mutfak araç ve gereçleri gönderilmiştir. Gönderilen bu malzemelerin tümü Bakanlar Kurulu kararı ile her türlü vergiden muaf tutulmuştur. İncelenen arşiv belgelerine göre; 1957 yılında toplamda 1.478.95 dolar, 1958 yılında beş parti halinde toplamda 3.652.03 dolar, 1959 da 885 dolar, 1960 yılında 1.098.85 dolar, 1961 yılında 4.081.05 dolar, 1962 yılında 88.60 dolar ve 1963 yılında 2.175.80 dolar

değerinde malzeme bağıışı yapılmıştır. Bu durumda en fazla yardımın 1961 yılında en az yardımın ise 1962 yılında yapıldığı görülmektedir. Çalışmaya konu olan 1957-1963 yılları arasında yaklaşık olarak toplamda 13.430.28 dolar değerinde malzeme bağıışı yapılmıştır. Yapılan bu girişimler bize, Türkiye’de “*milli bir ekonomi*” oluşturabilmek için ziraata ne kadar önem verilmiş olduğunu göstermektedir. Ayrıca bahsedilen dönemde Türkiye-ABD ilişkilerinin diğer alanlarda olduğu gibi yükseköğretimde de etkili olduğu görülmektedir. ABD’nin eğitim alanında yapmış olduğu bu yardımlar iki devlet arasındaki ilişkilere olumlu bir şekilde yansımıştır. Gönderilen malzemeler eğitime destek olduğu gibi Türk ekonomisini de bir nebze olsun rahatlatmıştır.

Kaynaklar

(28 Mayıs, 1960), *Ulus Gazetesi*.

(18 Haziran, 1946), *Resmî Gazete*

(16 Mayıs, 1950). *Cumhuriyet Gazetesi*.

Adaca, A. Ü. (2023). Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi İngilizce Lisans Programının Kuruluşu, İlk Öğrencileri Ve Mezunları Üzerine Bir Araştırma. *Veteriner Hekimler Derneği Dergisi*, 94 (1), 11-25.

Ağır, Ö. (2021). İkinci Dünya Savaşı Sonrası Dönemde Türkiye’de Tarıma Amerikan Etkisi. *ÇKÜ Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 9 (1), 65-89.

Aksoy, A. (2000). Kimler Geldi Kimler Geçti... *Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 31, 1-3.

Aksöz, İ. (1970). Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi'nin Kuruluş Felsefesi ve On Yılda Kaydettiği Gelişme. *Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 1 (1), 5-15.

Altan, S. (2022). Arşiv Belgelerine Göre Demokrat Parti Dönemi Gümrük Muafiyeti Uygulamaları (1950-1960). *Belgi Dergisi*, 24, 219-237.

Anadolu Üniversitesi Hakkında, <https://www.anadolu.edu.tr/universitemiz/anadolu-hakkinda/hakkinda>.

Arap Kavili, S. (2010). Türkiye Yeni Üniversitelerine Kavuşurken: Türkiye’de Yeni Üniversiteler ve Kuruluş Gereçekleri. *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 65 (01), 1-29.

Arslan, A. (2010). Darülfünun’dan Üniversiteye. (Haz. Murat Alper Parlak). (s. 201-251). *Cumhuriyet Dönemi Eğitim Politikaları Sempozyumu*, Atatürk Araştırma Merkezi.

Aşkın, U. (2017). Ankara Yüksek Ziraat Enstitüsü: Tam Bağımsızlık Yolunda Bir Anıt Kurum. *Türk Dünyası Araştırmaları*, 117 (231), 85-114.

- Can, E. Sakallı A. (2023). Örgün Öğretimden Açık Liseye Geçiş Nedenleri: Bir Durum Çalışması. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 9 (1), 194-237.
- Demircioğlu, İ. H., Koyuncu, Yenilmez, A. (2021). Demokrat Parti Dönemi eğitim anlayışı. (Ed. D. İnce Erdoğan, İ. H. Demircioğlu, S. Seda Şimşek). *Kuruluştan Darbeye Demokrat Parti (1950-1960)*, (s. 1525-1617). Yeditepe Yayınevi.
- Erk, N. (1961). Veteriner Fakültesi'nin Ankara Üniversitesi'ne Katılışı Tarihi: Ve Son On İki Yıllık Öğretim Durumu, *Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dergisi*, 8 (2), 158-187.
- Geçikli, R. M. (2021). Demokrat Parti Dönemi Yükseköğretim Politikası Ve 1956 Tarihli Rapor. *Atatürk Dergisi*, 10 (2), 141-170.
- Gündüz, A. Y. (2017). Ülke Kalkınmasında Üniversitelerin Rolü: Doğu ve Güneydoğu Anadolu Üniversiteleri Örneği, *Sakarya İktisat Dergisi*, 6 (1), 56-69.
- Kılıç, E. (2008). *Demokrat Parti Dönemi Milli Eğitim Politikası (1950-1960)*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Eskişehir Anadolu Üniversitesi.
- Kılıç, R. (Kasım 1999). Türkiye'de yükseköğretimin kapsamı ve tarihsel gelişimi, *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 3, 289-310.
- Kömürlü, E. (2019). 1960'lara Kadar Türkiye'de İlk Üniversitelerin Kuruluşu, *Üniversite Araştırmaları Dergisi*, 2 (1), 35-42.
- Nebraska Üniversitesi Mütevelli Heyeti Lincoln, Nebraska, ABD ile Hacettepe Üniversitesi Ankara, Türkiye Arasında Uluslararası Mutabakat Zaptı, <https://hacettepe.edu.tr/fs/hakkında/protokol/nebraskapro240613.pdf>.
- Orta Doğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ), <https://ataturkansiklopedisi.gov.tr/>.
- Tangülü, Z. (Bahar 2012). Demokrat Parti Dönemi Eğitim Politikaları (1950-1960), *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 10 (2), 389-410.
- Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Cumhuriyet Arşivi
- BCA, Kurum:30.18.1.2 Yer:146.39.7.
- BCA, Kurum:30.18.1.2 Yer:150.60.2.
- BCA, Kurum:30.18.1.2 Yer:148.23.7/62.36.
- BCA, Kurum:30.18.1.2 Yer:151.72.1/62.53.
- BCA, Kurum:30.18.1.2 Yer:152.16.17/62.59.
- BCA, Kurum:30.18.1.2 Yer:152.19.14/62.64.
- BCA, Kurum:30.18.1.2 Yer:152.25.7/62.67.

BCA, Kurum:30.18.1.2 Yer:154.71.13/62.

BCA, Kurum:30.18.1.2 Yer:156.10.17/62.

BCA, Kurum:30.18.1.2 Yer:156.11.7/62.

BCA, Kurum:30.18.1.2 Yer:157.22.15/62.

BCA, Kurum:30.18.1.2 Yer:158.41.10/62.

BCA, Kurum:30.18.1.2 Yer:159.12.11/62.

BCA, Kurum:30.18.1.2 Yer:160.24.4/62.

BCA, Kurum:30.18.1.2 Yer:160.29.2/62.

BCA, Kurum:30.18.1.2 Yer:162.59.8/62.

BCA, Kurum:30.18.1.2 Yer:162.53.37/62.

BCA, Kurum:30.18.1.2 Yer:164.24.19/62.

BCA, Kurum:30.18.1.2 Yer:165.36.6/62.

BCA, Kurum:30.18.1.2 Yer:168.8.16/62.

BCA, Kurum:30.18.1.2 Yer:169.22.3/62.

Yalçinkaya, A. Koraltürk, M. (2020). Yayınlan (Ma) Mış Hatıralar Bağlamında Türkiye’de Yükseköğretim Amerikanizasyonu: Kurucu Kadroya İlişkin Anlatılar ve İşletme İktisadı Enstitüsü, *Journal of Research in Business*, 5 (1), 28-55.